

દાનિયેલનું પુસ્તક - અઢતાલીસમું

ભવિષ્યવાણીનું અનાવરણ: હબક્કૂકના દર્શન, બે પટિયાઓ, અને બાઇબલીય વ્યાખ્યામાં “દૈનિક”ના રહસ્યનું મહત્વ

Jeff Pippenger
2024-01-12

ઉભાઈ નદીના દર્શન દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ પામતો જ્ઞાનનો વધારો જ અંતે હબક્કૂકની બે પટ્ટિકાઓ પર લખાયો હતો.

“જે ભવિષ્યવાણીઓને તેમણે દ્વિતીય આગમનના સમય સાથે સંબંધિત માનેલી હતી, તે ભવિષ્યવાણીઓ સાથે ગૂંથાયેલા એવા ઉપદેશો પણ હતા, જે તેમની અનિશ્ચિતતા અને આતુર પ્રતીક્ષાની સ્થિતિને વિશેષરૂપે અનુરૂપ હતા, અને તેમને વિશ્વાસમાં ધીરજપૂર્વક રાહ જોવાનું પ્રોત્સાહિત કરતા હતા કે જે હવે તેમની સમજ માટે અસ્પષ્ટ હતું, તે યોગ્ય સમયે સ્પષ્ટ કરવામાં આવશે.

“આ ભવિષ્યવાણીઓમાં હબક્કૂક 2:1-4ની ભવિષ્યવાણી પણ હતી: ‘હું મારી ચોકી પર ઊભો રહીશ, અને મિનાર પર જાતને સ્થિર કરીશ, અને તે મને શું કહેશે તે જોવા માટે નજર રાખીશ, અને જ્યારે મને ઠપકો આપવામાં આવશે ત્યારે હું શું ઉત્તર આપું તે નિહાળીશ. અને યહોવાએ મને ઉત્તર આપ્યો અને કહ્યું, દર્શન લખ, અને તેને પાટિયાં પર સ્પષ્ટ લખ, જેથી જે તેને વાંચે તે દોડી શકે. કારણ કે દર્શન હજી નિયુક્ત સમય માટે છે; પરંતુ અંતે તે બોલશે, અને અસત્ય ઠરશે નહિ: ભલે તે મોડું પડે, તોય તેની રાહ જો; કારણ કે તે નિશ્ચિત આવશે, તે મોડું નહીં કરે. જો, તેની આત્મા જે ગર્વથી ફૂલી ઊઠી છે તે તેમાં સીધી નથી; પરંતુ ધર્મી માણસ પોતાની વિશ્વાસથી જીવશે.”

“૧૮૪૨માં જ આ ભવિષ્યવાણીમાં આપવામાં આવેલી આ દિશાએ—‘દૃષ્ટાંત લખ અને તેને પાટિયાં પર સ્પષ્ટ કર, જેથી જે તેને વાંચે તે દોડી શકે’—ચાર્લ્સ ફ્રિચને દાનિયેલ અને પ્રકાશનના દર્શનોને સમજાવવા માટે એક ભવિષ્યવાણીય ચાર્ટ તૈયાર કરવાની પ્રેરણા આપી હતી. આ ચાર્ટનું પ્રકાશન હબક્કૂકને આપવામાં આવેલી આજ્ઞાની પૂર્ણતા તરીકે માનવામાં આવ્યું. જોકે, તે સમયે કોઈએ એ ધ્યાનમાં લીધું નહોતું કે આ જ ભવિષ્યવાણીમાં દર્શનના પૂર્ણ થવામાં એક દેખીતી વિલંબ—અર્થાત્ એક ઠંડેરવાનો સમય—પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. નિરાશા પછી, આ શાસ્ત્રવચન બહુ જ મહત્વપૂર્ણ જણાયું: ‘કારણ કે આ દર્શન હજી નિર્ધારિત સમય માટે છે, પરંતુ અંતે તે બોલશે અને ખોટું નહીં ઠરે; ભલે તે વિલંબ કરે, તો પણ તેની રાહ જો; કારણ કે તે નિશ્ચિતપણે આવશે, તે વિલંબ નહીં કરે.... ધર્મી મનુષ્ય પોતાના વિશ્વાસથી જીવશે.’ ધ ગ્રેટ કોન્ટ્રોવર્સી, 391, 392.”

હબક્કૂકની બે પાટિયાં ભવિષ્યવાણીના દૃષ્ટિકોણે બે સાક્ષીઓ છે. બાઇબલ મુજબ, સત્ય સ્થાપિત કરવા માટે બે સાક્ષીઓને સાથે લાવવામાં આવવાના હોય છે.

પરંતુ જો તે તારી વાત ન સાંભળે, તો તું તારી સાથે એક કે બે વધુને લઈ જા, જેથી બે અથવા ત્રણ સાક્ષીઓના મોઢે દરેક વાત સ્થિર કરવામાં આવે. મથિ 18:16.

જ્યારે હબક્કૂકની બે પાટિયાં (1843 અને 1850ના પાયોનિયર ચાર્ટર્સ) એકબીજા પર આરોપિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ મિલરના સ્વપ્નના રત્નરૂપ સત્યોની પુષ્ટિ કરે છે. પ્રથમ પાટિયામાં દર્શાવવામાં આવેલી 1843ની ભૂલ, જ્યારે બીજી પાટિયા સાથે આરોપિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે દર્શનની વિલંબિત અવધિને સ્થાપિત કરે છે. મિલર (તે ઇતિહાસના પ્રતીકાત્મક ચોકીદાર)એ પૂછ્યું કે પોતાના ઇતિહાસના વાદવિવાદ દરમિયાન તેને શું કહેવું હતું.

હું મારા પહેરા પર ઊભો રહીશ, અને મીનાર ઉપર પોતાને સ્થિર કરીશ, અને તે મને શું કહેશે તે જોવા માટે જોતો રહીશ, અને જ્યારે મને ઠપકો આપવામાં આવશે ત્યારે હું શું ઉત્તર આપું તે પણ નિહાળીશ. હબ્બક્કૂ ૨:૧.

પ્રભુએ મિલરને તે દર્શન લખવાનો આદેશ આપ્યો, અને પોતાના સ્વપ્નમાં તેણે તે દર્શન ધરાવતું પેટીકું પોતાના ઓરડાના મધ્યમાં રહેલી મેજ પર મૂક્યું.

અને યહોવાહે મને ઉત્તર આપ્યો અને કહ્યું, દર્શન લખ, અને તેને ફલકો પર સ્પષ્ટ રીતે અંકિત કર, જેથી જે તેને વાંચે તે દોડી શકે. હબ્બક્કૂ ૨:૨.

પછી કોષ્ટકો વિલંબનો સમય અને પ્રથમ નિરાશા દર્શાવે છે.

કારણ કે દર્શન હજી નિર્ધારિત સમય માટે છે, પરંતુ અંતે તે બોલશે અને ખોટું ઠરશે નહીં; જો કે તે વિલંબ કરે, તો તેની રાહ જો; કારણ કે તે નિશ્ચિતપણે આવશે, તે વિલંબ કરશે નહીં. હબ્બક્કૂ ૨:૩.

જ્ઞાનની વૃદ્ધિ (મિલરના રત્નો) દ્વારા ઉત્પન્ન થયેલી ત્રણ-પગલાની પરીક્ષણ પ્રક્રિયા ત્યારબાદ પ્રતીકાત્મક રીતે દર્શાવવામાં આવે છે.

જો, જેનું મન ગર્વથી ઊંચું ઉઠેલું છે તે તેમાં સીધું નથી; પરંતુ ધર્મી પોતાના વિશ્વાસથી જીવશે. હબ્બક્કૂ ૨:૪.

દાનિયલ અધ્યાય બારમાં દર્શાવાયેલ પરીક્ષણની પ્રક્રિયા દ્વારા ઉપાસકોના બે વર્ગો પ્રગટ કરવામાં આવશે.

અને તેણે કહ્યું, હે દાનિયેલ, તું તારા માર્ગે જા; કારણ કે આ વચનો અંતના સમય સુધી બંધ અને મુદ્રિત રાખવામાં આવ્યા છે. ઘણાં શુદ્ધ કરવામાં આવશે, ધોળા બનાવવામાં આવશે અને પરખવામાં આવશે; પરંતુ દુષ્ટો દુષ્ટતાથી વર્તશે; અને દુષ્ટોમાંથી કોઈ સમજશે નહીં; પરંતુ જ્ઞાની સમજશે. દાનિયેલ 12:9, 10.

દાનિયેલના બુદ્ધિમાનો તે મત્થિ રપની બુદ્ધિશાળી કન્યાઓ છે, જેઓ વિશ્વાસ દ્વારા ધર્મી ઠરાવવામાં આવી હતી; અને દુષ્ટો તે મૂર્ખ કન્યાઓ હતા, જેઓ અહંકારમાં ઊંચા ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. મિલરની સ્વપ્નકથાના અંતે, રત્નો દસ કન્યાઓના દૃષ્ટાંતમાં આવેલા તેલનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જે સંદેશ હતો.

“જ્યારે ઈશ્વર આપણને જે સંદેશાઓ મોકલે છે, તેમને આપણે સ્વીકારતા નથી, ત્યારે ઈશ્વરનો અપમાન થાય છે. આ રીતે અમે તે સુવર્ણ તેલનો ઇનકાર કરીએ છીએ, જે તે અમારી આત્માઓમાં ઢાળવા માગે છે જેથી તે અંધકારમાં રહેલાઓ સુધી પહોંચાડવામાં આવે. જ્યારે આ હાકલ આવશે, ‘જોવો, વર આવી રહ્યો છે; તેને મળવા બહાર નીકળો,’ ત્યારે જેમણે પવિત્ર તેલ સ્વીકાર્યું નથી, જેમણે પોતાના હૃદયોમાં ખ્રિસ્તની કૃપાને પોષી નથી, તેઓ મૂર્ખ કન્યાઓની જેમ જાણશે કે તેઓ પોતાના પ્રભુને મળવા માટે તૈયાર નથી. તેલ પ્રાપ્ત કરવાની શક્તિ તેમના અંદર નથી, અને તેમનું જીવન વિનાશ પામે છે.” Review and Herald, July 20, 1897.

અંતિમ દિવસોમાં મિલરના રત્નોનું પ્રકાશ દસ ગણું વધુ તેજસ્વી રીતે ચમકશે, અને સંખ્યા દસ તથા પ્રકાશ — બંને પરીક્ષાના પ્રતીકો છે. અંતિમ દિવસોમાં, જે મિલરના સ્વપ્નના અંતમાં પ્રતિનિધિત્વ પામે છે, હબ્બક્કૂની પાટિયાઓ પર દર્શાવાયેલ સત્યનો પ્રકાશ એક પરીક્ષાત્મક સંદેશ ઉત્પન્ન કરે છે, જે દસ કન્યાઓની રૂપકકથામાં મધ્યરાત્રિના ઘોષના સંદેશ તરીકે પ્રતિનિધિત્વ પામે છે. તે પરીક્ષાત્મક પ્રક્રિયા મિલરાઈટ ઇતિહાસની પરીક્ષાત્મક પ્રક્રિયાની પુનરાવર્તન છે, કારણ કે દસ કન્યાઓની રૂપકકથા અંતિમ દિવસોમાં અક્ષરશઃ ફરી પુનરાવર્તિત થાય છે.

“મને ઘણી વાર દસ કુમારીઓના દૃષ્ટાંત તરફ સંદર્ભિત કરવામાં આવે છે, જેમાંથી પાંચ બુદ્ધિ, શાળી હતી અને પાંચ મૂર્ખ. આ દૃષ્ટાંત અક્ષરશઃ પૂર્ણ થયો છે અને થશે, કારણ કે તેનો વિશેષ લાગુ પડતો અર્થ આ સમય માટે છે, અને ત્રીજા દૂતના સંદેશની જેમ, તે પૂર્ણ થયો છે અને સમયના અંત સુધી વર્તમાન સત્ત્વ તરીકે યથાવત્ રહેશે.” Review and Herald, August 19, 1890.

દસ પરીક્ષાનું પ્રતીક છે; અને દસ દિવસના અંતે દાનિયેલ તથા તે ત્રણ શ્રેષ્ઠ પુરુષો દેખાવમાં વધુ સુંદર અને વધુ તંદુરસ્ત હતા, તેમના કરતાં જેઓ બાબેલના આહાર પર જીવી રહ્યા હતા. હબક્કૂકમાં દર્શાવવામાં આવેલ અહંકારી—જેઓ વિશ્વાસથી નહીં, પરંતુ દુરાગ્રહથી જીવ્યા—તેમણે બાબેલનો સ્વભાવ વિકસાવ્યો. મિલરાઇટ ઇતિહાસમાં તેઓ બાબેલની દીકરીઓ બન્યા, અને હબક્કૂકમાં પાપાસત્તાના પ્રતીકાત્મક લક્ષણોનો ઉપયોગ તેઓના સ્વભાવને ઓળખવા માટે કરવામાં આવ્યો છે, જેમણે વિશ્વાસથી જીવવાનું પસંદ ન કર્યું.

જો, તેની આત્મા જે ગર્વથી ફૂલી ઊઠી છે તે તેમાં સીધી નથી; પરંતુ ધર્મી પોતાનાં વિશ્વાસથી જીવશે. હા, વધુમાં, કારણ કે તે દ્રાક્ષારસથી અતિક્રમણ કરે છે, તે ગર્વીલો મનુષ્ય છે, અને ઘરમાં ટકતો નથી; તે પાતાળ સમાન પોતાની ઇચ્છાને વિસ્તારે છે, અને મૃત્યુ જેવો છે, અને તૃપ્ત થતો નથી; પરંતુ પોતાના તરફ સર્વ જાતિઓને એકત્ર કરે છે, અને પોતાના માટે સર્વ પ્રજાઓને ઢગલો કરે છે: શું એ બધા તેના વિરુદ્ધ એક દૃષ્ટાંત ઊભો નહીં કરે, અને તેની વિરુદ્ધ ઉપહાસરૂપ કહેવત બોલી નહીં કહે, હાય તેને, જે પોતાની ન હોય તેવી વસ્તુ વધારતો જાય છે! કેટલા સમય સુધી? અને તેને, જે પોતાને જ ઘાટીલી માટીથી લાદે છે! શું એ લોકો અયાનક ઊભા નહીં થાય જે તને ડંખશે, અને જાગશે નહીં જે તને સતાવશે, અને તું તેમની માટે લૂંટનો માલ બની જશો? કારણ કે તું અનેક જાતિઓને લૂંટી છે, તેથી પ્રજાના સર્વ અવશેષ તને લૂંટશે; મનુષ્યોના લોહી માટે, અને દેશ પર, શહેર પર, તથા તેમાં વસનારાં સર્વ પર થયેલી હિંસા માટે. હબક્કૂક 2:4-8.

માથ્થી પચ્ચીસની કુમારીઓ પર લાવવામાં આવેલી પરીક્ષાની પ્રક્રિયા એવા ઉપાસકોના એક વર્ગને ઉત્પન્ન કરે છે, જેમણે ઉત્તર રાજાના (પાપાશાહી) સ્વભાવનો વિકાસ કર્યો છે, જે એ જ શક્તિ પણ છે જેણે “ઘણી જાતિઓને લૂંટી લીધી.” એ પાપાશાહી શક્તિ જ છે જેને અયાનક દંશ વાગે છે, જેમ ઈઝેબેલને કૂતરાઓએ ખાઈ નાખી હતી.

યહોવા આમ કહે છે: જુઓ, ઉત્તર દેશમાંથી એક પ્રજા આવી રહી છે, અને પૃથ્વીનાં અંતસ્થ ભાગોમાંથી એક મહાન રાષ્ટ્ર ઊભું કરવામાં આવશે. તેઓ ધનુષ અને ભાલો પકડી રાખશે; તેઓ ફૂર છે, અને દયા રાખતા નથી; તેમનો સ્વર સમુદ્રની જેમ ગર્જે છે; અને તેઓ ઘોડાઓ પર સવાર થઈ, હે સિયોનની પુત્રી, તારાં વિરુદ્ધ યુદ્ધ માટે મનુષ્યોની માફક સેનાક્રમમાં ગોઠવાયેલા આવે છે. અમે તેની ખ્યાતિ સાંભળી છે: અમારા હાથ ઢીલા પડી ગયા છે; વ્યથા અમને પકડી બેઠી છે, અને પ્રસવવેદનામાં આવેલી સ્ત્રી જેવી પીડા. ખેતરમાં બહાર ન જશો, અને માર્ગે પણ ન ચાલશો; કારણ કે શત્રુની તલવાર અને ચોતરફ ભય છે. હે મારી પ્રજાની પુત્રી, તું ટાટ પહેરી લે, અને રાખમાં આળોટી જા; એકમાત્ર પુત્ર માટે જેવો શોક કરવામાં આવે એવો શોક કર, અતિ કડવો વિલાપ કર; કારણ કે વિનાશક અયાનક અમારા પર આવી પડશે. યિરમિયા 6:22-26.

હબક્કૂકની બે વર્ગો એ છે: જેઓ વિશ્વાસ દ્વારા ધર્મી ઠરાવવામાં આવ્યા છે, અને જેઓએ બાબેલના સિદ્ધાંતો ખાધા અને પીધા છે. મિલરના સ્વપ્નના અંતિમ દિવસોમાં, જે કન્યાઓ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા છે, તેઓ તો ખ્રિસ્તનો સ્વભાવ વિકસાવે છે અને આ પ્રમાણે દેવની મુદ્રા પ્રાપ્ત કરે છે, અથવા તેઓ પાપાશાહીનો સ્વભાવ વિકસાવે છે અને પશુની છાપ પ્રાપ્ત કરે છે.

“નૈતિક અંધકારની વચ્ચે સર યા પ્રકાશને તેજસ્વી રીતે ઝળહળવાનો સમય આવી ગયો છે. ત્રીજા દૂતનો સંદેશ વિશ્વમાં પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે, જે મનુષ્યોને તેમના કપાળ પર અથવા તેમના હાથમાં પશુની કે તેની પ્રતિમાની છાપ સ્વીકારવા વિરુદ્ધ ચેતવણી આપે છે. આ છાપ સ્વીકારવાનો અર્થ એ છે કે

પશુએ જેવો નિર્ણય કર્યો છે તે જ નિર્ણય સુધી આવવું, અને દેવના વચનના સીધા વિરોધમાં એ જ વિચારોનું સમર્થન કરવું. આ છાપ સ્વીકારનાર સૌ વિષે દેવ કહે છે, 'તે પણ દેવના કોપના દ્રાક્ષા રસને પીશે, જે તેના ક્રોધના પ્યાલામાં ભેળસેળ વિના રેડવામાં આવ્યો છે; અને તે પવિત્ર દૂતોની હાજરીમાં અને મેષશાવકની હાજરીમાં અગ્નિ અને ગંધક દ્વારા યાતના પામશે.'" Review and Herald, July 13, 1897.

બાબેલનું દ્રાક્ષારસ પાન કરનાર કુમારીઓ અંતે દેવના ક્રોધનું દ્રાક્ષારસ પણ પાન કરશે. યશાયામાં, એફ્રાઇમના મધપો વસ્તુઓને ઉલટાવીને પોતાની અંધ મત્તતા પ્રગટ કરે છે, અને તે ક્રિયા "કુંભારની માટી" સમાન ગણવાની છે.

"દૈનિક"ને ખ્રિસ્તના પ્રતીક તરીકે ઓળખાવવું, "દૈનિક" વિષયક સત્યને સંપૂર્ણપણે ઊંઘું પાડી દે છે, કારણ કે "દૈનિક" તો શૈતાની પ્રતીક છે. "દૈનિક"ને મૂર્તિપૂજકતાવાદ તરીકે મિલરે જે રીતે ઓળખ્યું હતું, તે હબક્કૂકના પટ્ટિકાઓ પર સીધેસીધું પ્રતિનિધિત્વ પામે છે. થેસલોનિકીઓને લખાયેલા પત્રમાં આવેલ તે અવતરણની મિલરે કરેલી શોધ—જેનાથી તેને સમજવામાં આવ્યું કે "દૂર કરવામાં આવ્યું" તે મૂર્તિપૂજકતાવાદ હતું, જેથી દેવના મંદિરામાં બેસનાર "પાપનો મનુષ્ય" પ્રગટ થાય—તે જ દ્વિતીય થેસલોનિકીઓને, અધ્યાય બે,માં રહેલું મુખ્ય સત્ય છે.

"હું આગળ વાંચતો રહ્યો, અને મને બીજો કોઈ એવો પ્રસંગ મળ્યો નહીં જેમાં તે [દૈનિક] દાનિયેલ સિવાય ક્યાંય જોવા મળતું હોય. ત્યારબાદ મેં [કોન્કોર્ડ્સની મદદથી] તેની સાથે સંબંધમાં ઊભા રહેલા તે શબ્દો લીધા, 'દૂર કરવું,' તે દૈનિકને દૂર કરશે; 'જે સમયથી દૈનિક દૂર કરવામાં આવશે,' વગેરે. હું આગળ વાંચતો રહ્યો, અને મને લાગ્યું કે આ લખાણ પર કોઈ પ્રકાશ મને મળશે નહીં; અંતે હું 2 થેસલોનિકીઓ 2:7, 8 સુધી આવ્યો. 'કારણ કે અધર્મનું રહસ્ય તો અત્યારે જ કાર્ય કરે છે; માત્ર જે હમણાં રોકે છે તે ત્યાં સુધી રોકતો રહેશે, જ્યાં સુધી તે માર્ગમાંથી દૂર કરવામાં ન આવે; અને પછી તે દુષ્ટ પ્રગટ કરવામાં આવશે,' વગેરે. અને જ્યારે હું તે લખાણ સુધી આવ્યો, ત્યારે, ઓહ, સત્ય કેટલું સ્પષ્ટ અને ગૌરવસભર દેખાયું! તે તો અહીં છે! એ જ દૈનિક છે! સારું, હવે, 'જે હમણાં રોકે છે,' અથવા અવરોધે છે, તેનો પૌલ શું અર્થ કરે છે? 'પાપનો મનુષ્ય' અને 'દુષ્ટ' દ્વારા પાપત્વનો અર્થ થાય છે. સારું, તો પછી, પાપત્વ પ્રગટ થવામાં શું અવરોધે છે? કેમ, તે તો મૂર્તિપૂજકવાદ છે; તો પછી, 'દૈનિક'નો અર્થ મૂર્તિપૂજકવાદ જ થવો જોઈએ.'—William Miller, Second Advent Manual, page 66." Advent Review and Sabbath Herald, January 6, 1853.

થેસલોનિકીઓમાં "the daily" નો અર્થ, જે મિલરે શોધ્યો, તે આ અવતરણનું મુખ્ય સત્ય છે. જ્યારે પૌલ તેઓને ઓળખે છે જેઓ સત્યને પ્રેમ કરતા નથી અને તેથી જેઓને પ્રબળ ભ્રમણા પ્રાપ્ત થશે, ત્યારે તે નિશ્ચિતપણે સામાન્ય અર્થમાં સત્ય પ્રત્યેની દ્વેષભાવનાને ઓળખે છે; પરંતુ જે સત્યનો આ અવતરણમાં સીધો ઉલ્લેખ થયો છે તે એ સત્ય છે કે "the daily," મૂર્તિપૂજક રોમનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

દેહનો દીવો આંખ છે; તેથી જો તારી આંખ નિર્દોષ હોય, તો તારો આખો દેહ પ્રકાશથી ભરપૂર થશે. પરંતુ જો તારી આંખ દુષ્ટ હોય, તો તારો આખો દેહ અંધકારથી ભરપૂર થશે. તેથી તારી અંદર જે પ્રકાશ છે, જો તે જ અંધકાર હોય, તો તે અંધકાર કેટલો મહાન હશે! કોઈ મનુષ્ય બે માલિકોની સેવા કરી શકતો નથી; કારણ કે તે એકને દ્વેષ કરશે અને બીજાને પ્રેમ કરશે; અથવા તો તે એકને ચીપકી રહેશે અને બીજાને તુચ્છ ગણે છે. તમે દેવ અને ધન બંનેની સેવા કરી શકતા નથી. મતી 6:22-24.

સત્ય પ્રત્યે તો માત્ર પ્રેમ હોય છે, અથવા સત્ય પ્રત્યે દ્વેષ. મધ્યસ્થ એવી કોઈ સ્થિતિ નથી. મતી 1 પર ચીસન મૂર્ખ કુંવારીઓ પર આવતો શક્તિશાળી ભ્રમ તેમના દ્વારા અંતિમ પરીક્ષાનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા મિલરના રત્નોના પ્રકાશના અસ્વીકાર પર આધારિત છે. પ્રાચીન ઇઝરાયેલની અંતિમ પરીક્ષા તેમની દસમી પરીક્ષા હતી, અને અંતિમ દિવસોમાં મિલરના રત્નોના દસ ગણાં વધુ તેજસ્વી ચમકે છે. મિલરના રત્નોના અસ્વીકારનું પ્રતીક "the daily" છે, જેને એફ્રાઇમના મધપોએ એફ્રેનિટઝમની ત્રીજી પેઢીમાં ઊંઘું ફેરવી નાખ્યું. "The

daily" પેગેનિઝમનું એક શૈતાની પ્રતીક છે. મધ્ય પોએ એક ખોટું રત્ન રજૂ કર્યું, જેને તેઓ પતિત પ્રોટેસ્ટન્ટ ઝમમાંથી લાવ્યા હતા, અને જે "the daily" ને ખ્રિસ્તના પ્રતીક તરીકે ઓળખાવે છે.

મિલરની પોતાની "જવેલ્સ" વિષેની સમજ તેની ઉદ્ભવેલી ઐતિહાસિક પરિસ્થિતિથી મર્યાદિત હતી. દ્વિતીય આગમન જ આગળની ભવિષ્યવાણીય ઘટના છે એવો દૃઢ વિશ્વાસ ધરાવતા હોવાથી, 1798માં પાપાસત્તાને લાગેલો ઘાતક ધા માત્ર દાનિયેલ બેના ચોથા અને અંતિમ પૃથ્વીજન્ય રાજ્યનું જ પ્રતિનિધિત્વ કરી શકતો હતો. "દૈનિક" વિષેની તેની સમજ પણ મર્યાદિત હતી, કારણ કે તેની સાક્ષી મુજબ પ્રકટીકરણ દ્વારા તેને અભ્યાસની એક નિશ્ચિત પદ્ધતિ તરફ દોરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તેણે પોતાની બાઇબલ, ક્રુડનની કોનકોર્ડન્સનો ઉપયોગ કર્યો અને કેટલીક અખબારો વાંચી. તે રીતે અભ્યાસ કરવાનો તેનો નિર્ણય સહજ રીતે તેના મનમાં આવ્યો હતો.

"જે બાર વર્ષ દરમિયાન હું દૈવવાદી હતો, તે દરમિયાન મેં જ્યાં સુધી મળી શકે એવી બધી ઇતિહાસોની પુસ્તકો વાંચી; પરંતુ હવે હું બાઇબલને પ્રેમ કરતો થયો. તે ઇસુ વિષે શીખવતું હતું! છતાં પણ બાઇબલનો ઘણો ભાગ મારા માટે હજુ અસ્પષ્ટ હતો. 1818 અથવા 1819માં, એક મિત્ર સાથે વાતચીત કરતાં, જેને હું મળવા ગયો હતો અને જેને મને દૈવવાદી હતો ત્યારે ઓળખતો હતો તથા મારી વાતો સાંભળી હતી, તેણે કંઈક અર્થસભર ઢબે પૂછ્યું, 'આ વચન વિષે અને તે વચન વિષે તમે શું વિચારો છો?'—તે જૂના વચનોનો ઉલ્લેખ કરતાં, જેઓ સામે હું દૈવવાદી હતો ત્યારે વાંધો ઉઠાવતો હતો. તેણે શું અભિપ્રેત રાખ્યું હતું તે હું સમજી ગયો, અને મેં ઉત્તર આપ્યો—જો તમે મને સમય આપશો, તો હું તમને કહું કે તેમનો અર્થ શું છે. 'તમને કેટલો સમય જોઈએ?'—'મને ખબર નથી; પરંતુ હું તમને કહું,' મેં ઉત્તર આપ્યો; કારણ કે હું એવો વિશ્વાસ કરી શકતો ન હતો કે ઈશ્વરે એવું પ્રકાશન આપ્યું હશે જેને સમજવામાં આવી ન શકે. ત્યાર પછી મેં મારી બાઇબલનો અભ્યાસ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો, એ માન્યતા સાથે કે પવિત્ર આત્માનો અર્થ શું હતો તે હું જાણી શકીશ. પરંતુ જેમ જ મેં આ નિશ્ચય કર્યો, તેમ જ મારા મનમાં એક વિચાર આવ્યો—'ધારો કે તમને એવો કોઈ અવતરણ મળે જેને તમે સમજી ન શકો, તો પછી તમે શું કરશો?' ત્યારે બાઇબલના અભ્યાસ કરવાની આ રીત મારા મનમાં આવી:—હું આવા અવતરણોના શબ્દોને લઈશ, અને તેમને આખી બાઇબલમાં અનુસરીશ, અને આ રીતે તેમનો અર્થ શોધી કાઢીશ. મારી પાસે ક્રુડનનું કોનકોર્ડન્સ હતું, જે વિશ્વમાં શ્રેષ્ઠ છે એવું હું માનું છું; તેથી મેં તે અને મારી બાઇબલ લીધી, અને મારા લખાણના મેજ પાસે બેસી ગયો, અને થોડાંક અખબારો સિવાય બીજું કશું વાંચ્યું નહીં; કારણ કે હું નિશ્ચિત હતો કે મારી બાઇબલનો અર્થ શું છે તે મને જાણવું જ હતું. એપોલોસ હેલ, The Second Advent Manual, 65."

મિલરના રત્નો માત્ર તેમના અભ્યાસની પદ્ધતિથી જ ઓળખાયા નહોતાં, પરંતુ દેવ તરફથી થયેલ સીધા પ્રકાશન દ્વારા પણ ઓળખાયા હતાં.

"દેવે પોતાના દૂતને એવા એક ખેડૂતના હૃદય પર પ્રભાવ પાડવા માટે મોકલ્યો, જેણે બાઇબલ પર વિશ્વાસ કર્યો ન હતો, જેથી તે ભવિષ્યવાણીઓની શોધ કરવા દોરી શકાય. દેવના દૂતો વારંવાર તે ચૂંટાયેલા મનુષ્યને મળવા આવતા, તેની બુદ્ધિને માર્ગદર્શન આપવા અને દેવના લોકોને સદાય અસ્પષ્ટ રહેલી ભવિષ્યવાણીઓને તેની સમજ માટે ખુલ્લી કરવા. તેને સત્યની સાંકળનો પ્રારંભ આપવામાં આવ્યો, અને તે કડી પછી કડી શોધતો આગળ વધ્યો, જ્યાં સુધી તે આશ્ચર્ય અને પ્રશંસાથી દેવના વચનને નિહાળવા લાગ્યો નહિ. તેણે ત્યાં સત્યની એક સંપૂર્ણ સાંકળ જોઈ. જે વચનને તેણે પ્રેરણારહિત ગણ્યું હતું, તે હવે તેના દર્શન સમક્ષ પોતાની સુંદરતા અને મહિમામાં ખુલ્લું થયું. તેણે જોયું કે શાસ્ત્રનો એક ભાગ બીજા ભાગનું સ્પષ્ટીકરણ કરે છે, અને જ્યારે કોઈ એક અવતરણ તેની સમજ માટે બંધ રહેતું, ત્યારે તેને વચનના બીજા ભાગમાં એવું મળતું જે તેનું સ્પષ્ટીકરણ કરતું. તેણે દેવના પવિત્ર વચનને આનંદ સાથે તથા અતિ ઊંડા આદર અને ભયભક્તિ સાથે માન આપ્યો." Early Writings, 230.

જયારે સિર 22:૮ હાઇટ કહે છે કે "God sent His angel" to Miller, ૮ ચારે તે દર્શાવે છે કે મિલર પાસે મોકલવામાં આવેલ દેવદૂત ગેબ્રિએલ હતો, કારણ કે "His angel" ગેબ્રિએલને અપાયેલું એક નિર્દેશક વચન છે.

દૂતના આ શબ્દો, "હું ગેબ્રિયલ છું, જે ઈશ્વરની હાજરીમાં ઊભો રહું છું," દર્શાવે છે કે સ્વર્ગીય દરબારોમાં તે મહાન માનનું સ્થાન ધરાવે છે. જ્યારે તે દાનિયેલ પાસે સંદેશ લઈને આવ્યો, ત્યારે તેણે કહ્યું, "આ બાબતોમાં મારી સાથે દૃઢ રહે એવો કોઈ નથી, સિવાય મીખાયેલ [ખ્રિસ્ત], તમારો રાજકુમાર." દાનિયેલ 10:21. ગેબ્રિયલ વિષે ઉદ્ધારક પ્રકાશિતવાક્યમાં કહે છે કે "તેમણે તે પોતાના દૂત દ્વારા પોતાના દાસ યોહાનને મોકલીને સૂચિત કર્યું." પ્રકાશિતવાક્ય 1:1." The Desire of Ages, 99.

ગેબ્રિએલ અને અન્ય દેવદૂતોને મિલરના મનને માર્ગદર્શન આપવા અને "એવી ભવિષ્યવાણીઓને તેની સમજ માટે ખુલ્લી કરવા" મોકલવામાં આવ્યા હતા, "જે હંમેશાં દેવના લોક માટે ગૂઢ રહી હતી." તેનો સંદેશ માત્ર તેના અભ્યાસની પદ્ધતિ દ્વારા જ વિકસિત થયો નહોતો, પરંતુ દૈવી પ્રકાશન દ્વારા પણ થયો હતો. બાઇબલનો અભ્યાસ કરવા માટે તેણે જે પદ્ધતિ અપનાવી હતી, તે જ તેના મનમાં આવી હતી. જ્યારે દેવ આપણા મનમાં સત્ય લાવે છે, ત્યારે તે બાઇબલને યોગ્ય રીતે વિભાગિત કરવાની પ્રક્રિયા દ્વારા સત્ય સુધી પહોંચવાથી ભિન્ન એવા દૈવી પ્રકાશન તરીકે હોય છે. મિલરે બંને કર્યું હતું, પરંતુ "દૈનિક" વિષયને મિલર કેવી રીતે સમજવા આવ્યો તેમાં દૈવી પ્રકાશનનો ભાગ હોવો અનિવાર્ય હતો.

મિલરે દાનિયેલ અધ્યાય આઠ, પદ નવથી બાર સુધીમાં આવેલ લિંગ-પરિવર્તનને ઓળખ્યું ન હોત, કારણ કે તેની પાસે માત્ર બાઇબલ અને બાઇબલની ભાષાઓ વિષે કોઈપણ માહિતીથી રહિત એક કન્ફોર્ડન્સ જ હતું. "sur" અને "rum" બંનેનો અનુવાદ "take away" તરીકે કરવામાં આવ્યો છે, તેમ છતાં તેમની વચ્ચેનો ભેદ તે જોઈ શક્યો ન હોત. "miqdash" અને "qodesh" બંનેનો અનુવાદ "sanctuary" તરીકે કરવામાં આવ્યો છે, તેમ છતાં તેમની વચ્ચેનો ભેદ પણ તે જોઈ શક્યો ન હોત.

તે બાઇબલમાં એકસો ચાર વખત મળતા "tamid" શબ્દનું સત્ય જોઈ શક્યો ન હોત. જે સત્ય તે જોઈ શક્યો ન હોત (અને જે સત્ય તેણે હકીકતમાં જોયું પણ હતું) તે એ હતું કે બાઇબલમાં હિબ્રૂ શબ્દ "tamid" નો એકસો ચાર વખત ઉપયોગ થયો છે, તેમાં માત્ર દાનિયેલના પુસ્તકમાં જ હિબ્રૂ શબ્દ "tamid" નો ઉપયોગ સંજ્ઞારૂપે થયો છે. "Tamid" હિબ્રૂ શબ્દ છે, જેનો અર્થ "continual" થાય છે, અને દાનિયેલના પુસ્તકમાં તેનો અનુવાદ "the daily" તરીકે કરવામાં આવ્યો છે.

ફક્ત દાનિયેલના ગ્રંથમાં જ આ શબ્દ નામરૂપે વપરાયો છે, અને બાકીના નવ્વાણું વખત તે ક્રિયાવિશેષણરૂપે વપરાયો છે. આ કારણસર, જ્યારે કિંગ જેમ્સ બાઇબલના અનુવાદકોને દાનિયેલમાં આ શબ્દ પાંચ વખત નામરૂપે વપરાયેલો મળ્યો, જ્યારે બાઇબલના અન્ય બધા લેખકોએ એ જ શબ્દ નવ્વાણું વખત ક્રિયાવિશેષણરૂપે વાપર્યો હતો, ત્યારે પુરાવાના ભારને કારણે તેઓ દાનિયેલના આ શબ્દના નામરૂપ ઉપયોગને "સુધારવા" માટે મજબૂર થયા. દાનિયેલને સુધારવા માટે તેમણે વચનમાં "sacrifice" શબ્દ ઉમેરી દીધો, અને આ રીતે નામને ક્રિયાવિશેષણમાં ફેરવી નાખ્યું. અને પછી, અનુવાદકોને સુધારવા માટે, એલેન વ્હાઇટને આ લખવા પ્રેરણા આપવામાં આવી કે તેણીએ, " 'Daily' વિષે સંબંધમાં જોયું કે 'sacrifice' શબ્દ માનવીય બુદ્ધિ દ્વારા પૂરવામાં આવ્યો હતો, અને તે મૂળ પાઠનો ભાગ નથી; અને પ્રભુએ તેના વિષેનો યોગ્ય દૃષ્ટિકોણ તેમને આપ્યો જેમણે ન્યાયની ઘડીનો ઘોષણા-સંદેશ આપ્યો."

મિલરે, પોતાના જ નિવેદન અનુસાર, "ધ ડેઈલી" ને સમજવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો, અને અંતે તેણે તે 2 થેર સાલોનીકોમાં સમજ્યું. પરંતુ પોતાના જ નિવેદન અનુસાર, જયારે તે કોઈ શબ્દને સમજવાનો પ્રયત્ન કરતો, ૮ ચારે તે જયારે i જયારે i એ શબ્દ વપરાયો હોય તે દરેક સ્થળનો વિચાર કરતો, અને તે શબ્દ બાઇબલમાં અન્ય નવ વાણું વખત વપરાયો છે. છતાં "ધ ડેઈલી" વિષે તેની સાક્ષી એવી છે કે તેને તે દાનિયેલના પુસ્તક સિવાય ક્યારેય iય મળ્યો નહીં, જયારે તેણે કહ્યું: "I read on, and could find no other case in which it

[the daily] was found, but in Daniel.” મિલર રત્ન ે સુધી માત્ર પોતાની અ- યાસપદ્ધિ તિ દ્વારા જ નહીં, પરંતુ દેવપ્ર કાશન દ્વારા પણ પહોંચાડવામાં આવી યો હતો, જે તેને દેવદૂતોની સેવકાઈ દ્વારા આપવામાં આવે યું હતું.

આ કારણથી “the daily” વિશેની તેની સમજ યોગ્ય હતી, પરંતુ મર્યાદિત હતી. તે ઓળખી શક્યો નહોતો કે દાનિયેલના ગ્રંથમાં “the daily” નો પાંચ વખત ઉલ્લેખ થયો છે, અને જેમાંથી ત્રણ વખત “the daily” “દૂર કરવામાં આવે છે” એવો ઉલ્લેખ થયો છે, તેમાંનો એક ઉલ્લેખ બાકીના બે વખત કરતાં ભિન્ન અર્થ દર્શાવે છે. એક વખત “the daily” હિબ્રુ શબ્દ “rum” સાથે વપરાયું છે, અને અન્ય બે વખત તે હિબ્રુ શબ્દ “sur” સાથે વપરાયું છે. બંને શબ્દોનો અનુવાદ “દૂર કરવું” એવો થાય છે, પરંતુ દાનિયેલ અધ્યાય આઠ, વચન અગિયારમાં “rum” નો અર્થ “ઊંચું ઉઠાવવું અને મહિમાવંત કરવું” એવો થાય છે, અને અધ્યાય અગિયાર, વચન એકત્રીસ, તથા અધ્યાય બાર, વચન અગિયારમાં “sur” શબ્દનો અર્થ “દૂર કરી નાખવું” એવો થાય છે.

બાબેલના આહારને ખાઈ અને પીતા ધર્મશાસ્ત્રીઓ દલીલ કરે છે કે તમે કોઈ વસ્તુ દૂર કરો કે જ્યારે તમે કોઈ વસ્તુને ઊંચે ઉઠાવો, ત્યારે બન્ને એક પ્રકારની દૂર કરવાની જ ક્રિયાને સૂચવે છે; તેથી બન્ને શબ્દોને સમાન અર્થ ધરાવતા તરીકે સમજવા જોઈએ. તેઓ દલીલ કરે છે કે “the daily” ના ત્રણેય પ્રસંગોમાં “taken away” નો અર્થ હંમેશા દૂર કરવો જ થાય છે; અને આમ કરીને, તેઓ ઠરાવે છે કે દાનિયેલે શબ્દોની પસંદગીમાં બેદરકારી દાખવી હતી. તેઓ આ વાત ખુલ્લેઆમ કહેતા નથી, પરંતુ અનુમાનથી તેઓ શીખવે છે કે દાનિયેલે ત્રણેય સ્થળે “sur” શબ્દનો જ ઉપયોગ કરવો જોઈએ હતો, કારણ કે ધર્મશાસ્ત્રીઓ અનુસાર, દરેક વખતે જ્યારે “the daily” “taken away” થયું, ત્યારે તેનો અર્થ સમાન જ હતો.

તેઓ એ જ કાર્ય “miqdash” અને “qodesh” શબ્દો સાથે પણ કરે છે, જેમનો અનુવાદ અધ્યાય આઠની અગિયારમીથી ચૌદમી કલમોમાં બન્નેનો “પવિત્રસ્થાન” એવો કરવામાં આવ્યો છે. તે ચાર કલમોમાં “પવિત્રસ્થાન”ના દરેક ઉલ્લેખ વિષે તેઓ આગ્રહપૂર્વક કહે છે કે તે બધાં દેવના પવિત્રસ્થાનને જ દર્શાવે છે. ફરી અનુમાનના આધારે, દાનિયેલે ત્રણેય ઉલ્લેખોમાં માત્ર “qodesh” જ વાપરવું જોઈએ હતું, અને અગિયારમી કલમમાં “miqdash” વાપરવું ન જોઈએ હતું. મિલરે આ શબ્દો વચ્ચેનો ભેદ ઓળખ્યો ન હોત, પરંતુ આધુનિક ધર્મશાસ્ત્રીઓ એને ઓળખે છે, અને તેમ છતાં જ્યારે તેઓ એને ઓળખે છે, ત્યારે તેઓ આગ્રહ રાખે છે કે કોઈ ભેદ સ્વીકારવો જ ન જોઈએ. છતાં મિલર, જેમણે આ શબ્દો વચ્ચેના ભેદોને ઓળખ્યા નહોતા, તેઓ આધુનિક ધર્મશાસ્ત્રીઓની સમજૂતીના બિલકુલ વિરુદ્ધ નિષ્કર્ષ પર આવ્યા.

વાસ્તવિકતા એ છે કે દાનિયેલ અત્યંત સાવચેત લેખક હતો; તે હિબ્રુ ભાષાને જાણતો હતો અને બેબિલોનના બાકીના બધા જ્ઞાની પુરુષો કરતાં દસ ગણો વધુ બુદ્ધિશાળી ગણાયો હતો—જેઓ પોતપોતાના સમાજમાં પોતાના હક્કે અતિ બુદ્ધિશાળી પુરુષો હતા. જો કોઈને હિબ્રુ ભાષાનો યોગ્ય પ્રયોગ અને તે વિશિષ્ટ ઇતિહાસમાં તેને કેવી રીતે યોગ્ય રીતે રજૂ કરવી તે ખબર હતી, તો તે દાનિયેલ હતો. જો દાનિયેલે જુદા જુદા શબ્દો વાપર્યા, તો તેનું કારણ એ હતું કે તેઓ જુદા અર્થો પહોંચાડવા માટે નિર્ધારિત હતા, જેને રજૂ કરવાનો તેણે ઇચ્છાપૂર્વક પ્રયાસ કર્યો. જ્યારે દાનિયેલે “sanctuary” અથવા “take away” તરીકે અનુવાદિત થતા શબ્દોના પોતાના વિશિષ્ટ પ્રયોગને માન્યતા આપવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ “the daily” વિષે મિલરની સમજણને સમર્થન આપે છે, જે મિલરે તે જ અવતરણમાં ઓળખી હતી જ્યાં પૌલ દર્શાવે છે કે જેઓ સત્યથી દ્વેષ રાખે છે તેઓ પ્રબળ ભ્રમ પ્રાપ્ત કરવા માટે નિર્ધારિત છે.

જે લોકો સત્ત્વે ટૂંક કરે છે અને તે અસત્ત્વ પર વિશ્વાસ કરે છે જે પ્રબળ ભ્રમ ઉત્પન્ન કરે છે, તેઓ એક ઇર્ષમના મદિરાપીઓ તરીકે પણ દર્શાવવામાં આવેલા છે, અને તેઓ બે વર્ગોમાં પ્રતિનિધિત્વ પામે છે. એક વર્ગ શાસ્ત્રજ્ઞ નેતૃત્વ વનો છે, અને બીજો વર્ગ અશિક્ષિત સામાન્ય જનનો છે, જે માત્ર એ જ સાંભળશે જે

શાસ્ત્ર જ્ઞાને તેમને શીખવશે. તેઓ એ લોકો છે જે અસત્ યના આશ્રય નીચે છુપાય છે, અને જે મૃત્ત્યુ સાથે વાચા બાંધે છે. તેઓ એ લોકો છે જેમનો આત્મિક હબક્કૂક બેમાં ઊંચો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે, અને તેઓ મત્ત ૧૧ પર ચીસની મૂર્ખ કન્યાઓ છે. તેઓ એ લોકો છે જે મિલરની ૨ વખત ની પાયાની સત્ યોને નકારે છે, જે અંતે દસ ગણાં વધુ તેજસ્વી રીતે પ્રકાશે છે (આધુનિક ઇઝરાયેલ માટેની દસમી અને અંતિમ કસોટીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતાં), જેમ પ્રાચીન ઇઝરાયેલ માટેની દસમી અને અંતિમ કસોટી દ્વારા પ્રતીકરૂપે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું.

આ અભ્યાસને આપણે આગળના લેખમાં ચાલુ રાખીશું.

અને યહોવાહે મૂસાને કહ્યું, આ લોકો મને કેટલા સમય સુધી ઉશ્કેરતા રહેશે? અને મેં તેમના વચ્ચે બતાવેલાં બધાં ચિહ્નો છતાં તેઓ મને કેટલા સમય સુધી માનશે નહીં? હું તેમને મહામારીથી ઘાત કરું છું, અને તેમને વારસામાંથી કાઢી મૂકીશ, અને તારામાંથી તેમની કરતાં મોટું અને વધુ બલવાન રાષ્ટ્ર ઉત્પન્ન કરીશ. અને મૂસાએ યહોવાહને કહ્યું, ત્યારે મિસરીઓ આ વાત સાંભળશે, (કારણ કે તું પોતાની શક્તિથી આ લોકોને તેમના મધ્યમાંથી બહાર લાવ્યો હતો) અને તેઓ આ દેશના રહેવાસીઓને કહેશે; કેમ કે તેમણે સાંભળ્યું છે કે હે યહોવાહ, તું આ લોકોની વચ્ચે છે, કે હે યહોવાહ, તું સામસામે દેખાય છે, અને તારો વાદળ તેમનાં ઉપર સ્થિર રહે છે, અને તું દિવસે વાદળના થાંભલા દ્વારા અને રાત્રે અગ્નિના થાંભલા દ્વારા તેમના આગળ આગળ ચાલે છે. હવે જો તું આ સર્વ લોકોને એક જ માણસની જેમ મારી નાખે, તો જેઓએ તારું યશ સાંભળ્યું છે તે જાતિઓ એમ કહીને બોલશે, કે યહોવાહ આ લોકોને તે દેશમાં લઈ જવામાં સમર્થ ન હતો, જે દેશનો તેણે તેમને શપથ કર્યો હતો; તેથી તેણે તેમને અરણ્યમાં મારી નાખ્યા. અને હવે, હું તને વિનંતી કરું છું, મારા પ્રભુની શક્તિ મહાન થવા દે, જેમ તું બોલ્યો છે તેમ, કે યહોવાહ દીર્ઘસહનશીલ અને અતિદયાળુ છે, અપરાધ અને અતિક્રમને ક્ષમા કરનાર છે, છતાં દોષીને કોઈ રીતે નિર્દોષ ઠરાવતો નથી, અને પિતાઓના અપરાધની મુલાકાત સંતાનો પર ત્રીજી અને ચોથી પેઢી સુધી લે છે. હું તને વિનંતી કરું છું, તારી દયાની મહાનતા અનુસાર આ લોકોના અપરાધને ક્ષમા કર, અને જેમ તું મિસરમાંથી લઈને અત્યાચાર સુધી આ લોકોને ક્ષમા કરતો આવ્યો છે તેમ કર. અને યહોવાહે કહ્યું, મેં તારા વચન અનુસાર ક્ષમા કરી છે; પરંતુ જેટલું નિશ્ચિત છે કે હું જીવિત છું, તેટલું જ નિશ્ચિત છે કે આખી પૃથ્વી યહોવાહની મહિમાથી ભરાઈ જશે. કારણ કે જેઓએ મારી મહિમા અને મારા તે અદ્ભુત કાર્ય જોયાં છે, જે મેં મિસરમાં અને અરણ્યમાં કર્યા, અને હવે આ દસ વખત મને પરખ્યો છે, અને મારા અવાજને સાંભળ્યો નથી; તેઓ નિશ્ચિતપણે તે દેશ જોશે નહીં, જેનો મેં તેમના પિતાઓને શપથ કર્યો હતો; અને જેમણે મને ઉશ્કેર્યો છે, તેમનામાંથી કોઈપણ તે દેશ જોશે નહીં. પરંતુ મારો સેવક કાલેબ, કારણ કે તેની સાથે બીજો આત્મા હતો, અને તેણે પૂરેપૂરી રીતે મારું અનુસરણ કર્યું છે, તેને હું તે દેશમાં લાવીશ, જ્યાં તે ગયો હતો; અને તેનો વંશ તેને અધિકારમાં લેશે. ગણના ૧૪:૧૧-૨૪.